Huszadik évfolyam. 247. szám. Kolozsvár, péntek, október 27. 1899.

Szerkesztői iroda:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék" előfizetési dija:
Egész évre . . 16 forint. | Negyedévre . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. | Egy hóra . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára **4** krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklám sora **1 forint.**
Bélyeg-illeték minden hirdetés után **30 kr.**

Hivatalos közlemények sora **5 forint.**
Nyilttéri czikkek garmond sora után **20 kr.** fizetendő.

Ausztria és a Tisza-klikk.

A csehek ugy látszik szavuknak állanak s a nyelvrendeletek visszavonásáért minden eszközt megragadnak, hogy az osztrák parlament müködését megakadályozzák.

Az ujabb botrányokra, melyek az osztrák parlamentben nap-nap után ismétlődnek, a Tisza-Bánffy csoportban ismét feléledt a reménység, hogy megbukik Széll Kálmán és visszajöhetnek ők a korrupczió szárazra került potykái, kik azonban szivesen hitetnék el a világgal, hogy csak ármánykodásokkal turták ki őket a hatalomból.

A legujabb szalmaszál, melybe ez urak kapaszkodnak, az osztrák obstrukczió. Most már nagyon kellemes nekik ez a parlamenti taktika, mely ellen idehaza a vármegyéket mozgósitották és a Tisza-lexet fabrikálták, mert hát azt hiszik, hogy ha az osztrákok nem választanak delegácziót és nem szavazzák meg a még függőben maradt kiegyezési javaslatot, meg kell buknia Széll Kálmánnak. Ám, ha azt kérdeznék, hogy ők mit csinálnának, ha az osztrákok nem választanának delegácziót, bizony Tisza Kálmán is csak a füle tövét vakarná, a a mint cselekszi, valószinüleg Sz ll Kálmán is, hallván az osztrák harcztérről érkező bullettineket és a parlamenti piacz nyelveléseit.

Magyarország nem lévén oka az osztrák viszonyok tarthatatlanságának, nem tehet mást, mint hogy rendelkezik a soha el nem alkudott állami különállása alapján, mert azt ugyan sem Tisza, sem Ránffy nem kivánhatja, hogy a Széll-kormány beszüntetné a kormányzást azon a czimen, hogy az osztrákok szivesek voltak ismét megvadulni.

Jellemző a régi korrupciós lesipuskásaira, hogy mikor minden becsületes magyarnak össze kellene tartani, hogy az országot az osztrák zavarok folytán fenyegető válságtól megmentsék ők, még elősegiteni akarják a zavart, készek volnának az országot is válságba dönteni, hogy miután kidobattak az ajtón, visszajöhessenek az ablakon a hatalom birtokába. Volna értelme a Tisza Bánffy féle vert had hányavetiségének, ha ők tudnának expedienst a kiegyezés megmentésére. De hát ők sem tudnak többet Széll Kálmánnál; hiszen ők nem a hazán, hanem saját magukon akarnak csak segiteni, a mint évtizedeken át a párt uralmi rendszer kifejlesztésén és nem az országnak a kiegyezés fenakadása folytán bekövetkezhető válságának elháritásán dolgoztak. Évek óta tart már a zürzavar Ausztriában, hanem azért Bánffy báró semmi előkészületet nem tett . . . és mégis ők akarnának Széll Kálmánnak nevető örököseivé lenni és a hatalom vágya annyira fogvatartja őket, hogy nem gondolnak a módokra, melylyel ők kieveznének a kiegyezésnek hajótöréséből. Pedig a nélkül semmiféle kormány nem vállalkozhatnék az ügyek vitelére.

Politikai hir.

A közigazgatási tiszviselők fizetése. Az egész országban okvetlenül jó benyomást fog kelteni Széll Kálmán miniszterelnöknek a pénzügyi bizottságban tett egyik kijelentése. A megyei tisztviselők rosz anyagi helyzetéről lévén szó, a miniszterelnök utalt arra, hogy a megyék dotácziójáit ebből a tekintetből is emelte a jövő év budgetjében. Ez azonban, belátja, hogy még mindig nem elég s hogy ennek daczára továbbra is marad e téren még sok anomália. Ennek tudatában kijelenti, hogy addig is, a mig a végleges rendezés bekövetkezhetnék, évről-évre a megyei dotáczió megállapitásánál tekintettel lesz a megyei tisztviselők fizetésének visszásságára is. Mi több: igéretet tett nemcsak a jövő évi dotáczió felemelésére, hanem egyuttal arra is, hogy – a mennyiben megtakaritások lesznek a jövő év költségvetésében és a pénzügyi helyzet engedni fogja — már az 1901-ik évi költségvetés keretében szivesen javasol majd jelentékenyen nagyobb összeget a megyei tisztviselők fizetének javitására.

Sajtóper.

Kolozsvár, okt. 27.

Délutáni tárgyalás.

Elnök d. u. a tárgyalást megnyitja s kérdi: a másodrendü vádlott Ajtai K. Albert ellen a rágalmazás és becsületsértési vádját fenntartják-e?

Tutsek Sándor: fenntartja.

Elnök kérdi, hogy sógora volt-e Szabó Forencznek, Kovács Gyula?

Kovács Gyula kijelenti, hogy az 1873—77. évi vizsgálat idején Szabó Ferenczczel összeköttetése nem volt. Azután, 1878-ban vette nőül a Szabó Ferencz unokahugát. Kovács Ödön és Kovács Gyula Hegedüs leányt vettek el. Hegedüs Ferenczné pedig Szabó Ferencz és Szabó Sámuel nővére volt.

Ajtai K. Albertet kérdi ki az elnök. Nyilatkozzék, ténykedett-e eme czikkek megjelenése körül?

Menyhárt Gáspár Boldizsár védő hivatkozva a törvényre, tiltakozik e kérdés ellen. Hivatkozik arra, hogy Ajtai perbe hiva nem lett.

Törvényszék elrendeli Ajtai kihallgatását.

A védelem részéről elnök megállapitja, hogy a vádlevelekben Ajtai K. Albert ellen beadatott a kereset. Konstatálja, hogy Ajtai elé tartatott a vádlevél, arra a vizsgálat rendjén megtette vallomásait.

Ajtai K. Albert elmondja, hogy ő mint szerkesztő nem tette magáévá a közlemény tartalmát. Most sem teszi magáévá. A felelősséget Szász Károly magára vállalta.

Ő a megjelenést már azért sem akadályozta meg, mert Szász Domokos előkelő szerepet vitt a társadalomban egyházi és vallási téren.

Bernát Albert esküdt konstatálja, hogy Ajtai K. Albert erkölcsileg kötelezve volt a kiadásra, mert tudta, hogy az Szász Domokos érdekében volt irva.

Ezután a bizonyitási eljárás befejeztetvén, a vád- és védbeszédek következtek.

Első szónok volt Szabó Sámuel. Elmondja, hogy a tárgyalás rendjén két izben volt Szász Károly részéről felszólitva, hogy nyilatkoztassa ki, édes atyja ellen nem személyi gyülöletből tette-e azt, amit cselekedett?

Ellenfele arra alapitja indokait, hogy édes atyja emlékét tartozik védni.

Neki is van egy halottja, akinek emlékét védeni tartozik.

Csakhogy e két halott között különbség van.

Vádlott halottja jólétben, rangban, hatalomban élt, az ő halottja szegény sorsu volt.

Az ő bátyja a nagyenyedi kollegiumban végzett. Bátyja büszke volt arra, hogy neki volt és Naláczynak először kereskedése Nagy-Enyeden.

1848—49-ben Nagyenyed pusztulásával a bátyja vagyona is semmivé lett. Enyed pusztulása után atyja falusi jószágán szántó vető lett bátyja, a forradalom előtt jó módu kereskedő.

A 60-as években került a kollegiumhoz mint annak fürész bérlője. Kétszeres bért ajánlott fel a fűrészért s a reá eső szerződési fél jövedelemrészt nem vette ki s midőn ez iránt kérdést intéztek hozzá, kijelentette, hogy ezt a főiskolának hagyja, mert van miből megéljen.

Kasza Dániel meghalt 1873-ban.

Ekkor suttogni kezdtek sikkasztásról, vissza élésről beszéltek.

A tanári kar vizsgálatot kért maga ellen. Ezt meginditották. Kivették a tanárok kezéből a kezelést, átadták a gazda gondnoknak.

Kisült, hogy nem a régiek, hanem az ujabbak a sikkasztók. Bogdán keze alatt 160 ezer frt veszett el.

A Bogdán számadásai ma sincsenek felül vizsgálva.

Az érdekek ugy kivánták, hogy a Szabó Ferencz pere huzódjék.

Az enyedi iskola előljárósága felirt, hogy Szabó Ferencz ellen a pert megszüntetik, mert ebből az iskola részére csak kárt lát. Erre az egyháztanács azt válaszolta, hogy jó, de az iskola helyett ennek számlájára ő folytatja a pert.

Nyiltan kijelenti, hogy egyházának nem ismeri el azt a jogát, hogy a magyar törvények megkerülésével őt egyházi fegyelmi kereset alá vonták. Felemliti azután, az ő fegyelmi ügyére tartozó részleteket.

Kitér nyugdijazási ügyénél a püspök által követett eljárásra.

Szász Domos püspök eljárását ismertetve, felemliti, hogy ő a püspök iránti személyes gyülöletből egyháza ügyében soha nem tett semmit.

Kovács Gyula másod rendü vádló csak annyit mond, hogy ő becsületében megtámadva érzi magát.

Ezután Tutsek Sándor tartotta meg alábbi vád beszédét.

Tek. kir. Törvényszék!

Igen tisztelt esküdt uraim!

Évtizedeken át tartó harcznak a záró kövét jelenti a mai tárgyalás. Nemzedékek haltak ki abban a küzdelemben, a melyet Nagy-Enyed és Kolozsvár a ref. theologia birásáért megvivtak és az a büszke palota, a melyben uj otthont talált a theologiai facultás nemcsak Kolozsvár győzelmét hirdeti, de egyuttal szomoru emlékébe hozza mindenkinek a győzelem pyrrhusi voltát, a melyben sulyos sebeket szenvedtek nemcsak a küzdő egyének, hanem az egyház és iskola, a közvagyon és a békés együttmunkálás is. Magassan kiemelkedik a küzdők soraiból az elhunyt Szász Domokos püspök alakja, — méltó és illendő, hogy első sorban ő róla emlékezzünk meg a mai tárgyalás alkalmából. Az ő személye elválaszthatatlan ettől a perlől, a melynek kiindulási pontját és alapját ő képezi és hogyha előadásom során kényszeritve vagyok tetteit és cselekedeteit birálat alá venni, teszem azt azzal a köteles tisztelettel, a melylyel egy elhalt emlékének tartozom.

Az 1848-iki szabadságharczban áldozatul esett az oláhok dühének Nagy-Enyed városa A szétrombolt és fölperzselt iskola növendékei és papjelöltjei Kolozsvár falai közzé menekültek és a ref. egyház, a melyet méltán illet meg a legmagyarabb név, innen folytatta a haza ujjáalkotására irányuló törekvéseit. A hatvanas években visszaköltözött a Theologia az ujból felépült enyedi székhelyre, de hátra hagyta sokakban azt a soha nem pihenő és immár megvalósitott gondolatot, hogy az egyház papnövendékei itt a magyarság erdélyi cultur-góczpontján nyerjék neveltetésüket. Nehéz küzdelmek és harczok előzték meg a Nagy-Enyedre való visszahelyezést, ámde az egyház akkori vezérférfiai szilárdan ragaszkodtak az évszázados tradiczióhoz, a melyeknek minden szála Nagy-Enyedhez kötötte őket. A visszahelyezéssel a harcz csak élénkebb, a küzdelem csak elkeseredettebb lőn. Kolozsvár hiveinek sorából csakhamar kivált egy férfiu, a kit származása és hajlama, egyéni tulajdonságai és szellemi képessége a vezérszerepre predesztináltak. Ez volt Szász Domokos, akkor még kolozsvári ref. első pap. Látva azt, hogy az idő és viszonyok nem kedvezők annak a tervének kiviteléhez, melyet életczéljául tüzött ki, fenn kivánta tartani magát az eszmét és az 1872-ki egyházkerületi közgyülésen engedélyt kért és kapott arra, hogy egy Kolozsvárt felállitandó ref. Theologia számára gyüjtés utján egy pénzalapot létesithessen.

Ámde Szász Domokos és hivei belátták azt, hogy az a szerény hatáskör, a melylyel a kolozsvári egyház egyszerü papja bir, nem lehet elegendő ily magas szárnyalásu tervek kivitelére. Hogy valaki az egyházban oly mélyreható változásokat eszközölhessen, százados hagyományokat megtörjön, százezerekre menő pénzalapokat eredeti rendeltetésüktől elvonjon: ahhoz annak a férfiunak nemcsak a kellő qualificatióval kell birnia, hanem egyuttal az egyháza élén is kell állnia.

A püspöki székhez az ut az egyházkerületi főjegyzői álláson keresztül vezet. El van ugyan már törölve a jus successionis, de sem azelőtt, sem azóta nem volt még reá eset, hogy a püspök utódjaképen más, mint az egyházkerületi főjegyző választatott volna meg. Ezt az állást kellett biztositani a Szász Domokos számára. Legerősebb ellenfele volt dr. Kovács Ödön nagy-enyedi ref. theologiai tanár, a nagy-enyedi párt akkori vezetője. Egy puritán jellemü férfi, a ki kortársai körében akkora tiszteletnek örvendett, hogy az ő személyes megtámadása egyenértékü volt a támadó lehetetlenné tételével. Kerülő uton kellett tehát hozzáférközni; a Kovács Ödön dr. érzékeny lelkületére, minden benyomás iránt fogékony szivére kellett a haditervet alapitani.

És itt kezdődik a panaszlók bevonása ebbe a harczba.

A nagy-enyedi ref. tanoda vagyoni viszonyai ez időben kuszáltak voltak. Nem létezett sem rendszeres gazdasági könyvvezetés, sem ellenőrző számvevő hivatal, a tanártestület kiválasztotta maga kebeléből a leglelkesebb és legmegbizhatóbb kartársat, felruházta őt inspector-professor czimmel és annak a becsületességére, annak a lelkiismeretére és ügybuzgóságára, jóformán minden ellenőrzés nélkül reá volt bizva a főtanoda sok százezernyi vagyonának kezelése. A gazdatisztek között pedig ottan volt a félelmes ellenfélnek, dr. Kovács Ödönnek testvére, Kovács Gyula, most enyedi polgármester és ottan volt a másik fáradhatatlan küzdőnek, Szabó Samunak testvére, a már néhai Szabó Ferencz, egyszersmind a dr. Kovács Ödön nejének nagybátyja.

Erről az oldalról kellett Kovács Ödönhöz hozzáférközni, itt kellett őt elkedvetleniteni, az egyházi közügyektől való visszavonulásra rábirni.

Egyszerre 1873-ban suttogó hirek terjedtek el az egyházban a nagy-enyedi ref. collegium vagyonának botrányos kezeléséről az ott előforduló sikkasztásokról és hütlen vagyonkezelésről. Jelentés tétetett az igazgató tanácsnak.

Rendes körülmények, normális viszonyok között egy ilyen jelentésnek az a következménye, hogy a felügyeletet gyakorló hatóság számvizsgáló szakközegeket küld ki, a melyek megállapitják azt, van-e reális alapja annak a feljelentésnek és a kiknek véleménye alapul szolgál a további eljárásra.

Itt azonban az eleve kitüzött czél a sorrend megforditását eredményezte. Az igazgató tanács azzal kezdte meg müködését ebben a kérdésben, hogy az egyszerü feljelentés alapján felfüggesztette Kovács Gyulát és Szabó Ferenczet és hogy az egyidejüleg kiküldött vizsgáló-bizottság, mennyire nem volt semmi utasitással ellátva, mennyire nem tudta azt, hogy tulajdonképen mit kell vizsgálnia, azt semmi sem bizonyitja ékesszólóbban, mint az a két felolvasott jegyzőkönyv, melyek szerint Kovács Gyula és Szabó Ferencz ismét és ismét kérdezvén azt, hogy hát tulajdonképen mivel vannak vádolva, a bizottság nekik azt az irásbeli feleletet adta, hogy nem érzi magát hivatva velük valamely concrét vádpontot közölni.

Ezzel igen tisztelt Esküdt uraim elérkeztünk az incriminált czikknek első ténybeli állitásához, a mely védenczeimet Kovács Gyulát és néh. Szabó Ferenczet azzal vádolja, hogy a „nagy-enyedi collegium vagyonának kezelése körül visszaéléseket követtek el és a botrányos kezelés által a tanoda vagyonát megkárositották." Igyekeztem a tárgyalás folyamán Önöknek teljes és világos képet nyujtani erről a kérdésről.

Kovács Gyulának felolvasott szerződése bizonyitja azt, hogy ő a Bethlen főtanodának számadással tartozó erdősze volt. A felolvasott többi iratok pedig szomoru világot deritenek arra, hogy az Igazgató-tanács miképen járt el ezzel a hivatalnokkal szemben. Egyszerü feljelentésre elmozdittatik állásától és 10—12 izben a kiküldött bizottsághoz, a tanodai előljárósághoz, a központi Igazgató-tanácshoz és a közgyüléshez intézett kérései és könyörgései nem tudtak annyi eredményt szülni, hogy legalább közöltessenek vele azok a vádpontok, a melyek alapján hivatalától megfosztatott.

Esztendők teltek el a felfüggesztés óta e mig végre nem is hivatalosan, hanem magánuton tudomására jut a vád, hogy erdőszi számadásait nem terjesztette be. Siet jelentést tenni az Igazgató tanácshoz, hogy ez a vád alaptalan, hogy minden számadását kellő időben, felsőbb hatósághoz beadta és nem lehet az ő mulasztásának felróni azt, hogy azok mai napig sem lettek átvizsgálva és és neki a felmentés megadva.

Az Igazgató-tanács ülésén Gyárfás Domokos a főszámvevő jelentése alapján valótalannak jelenti ki ezt az állitást, a mire védenczem Kolozsvárra siet és gróf Mikó Imrének *eredetiben felmutatja a számadások átvételéről szóló elismervényeket.* Ezt már többé nem lehetett letagadni és a számadások előkerültek ugyanannak a központi főszámvevőnek az asztalfiókjából. a ki azokat 5 éven keresztül rejtegette, az Igazgató-tanács ülésén pedig azt jelentette, hogy beadva sincsenek.

Kiadattak a számadások megvizsgálás végett; azonban Kovács Gyula az előzményeken okulva nem óhajtotta bevárni azt az időpontot, a mig azok az egyházkerület igazgató-tanácsának retortáján keresztül mennek; elvégre is neki az azonnali elbocsájtásból kifolyólag kártéritési követelése volt, a mely 3 év alatt elévül és az elévülést csak a perinditás szakitja félbe.

Fölhivási pert inditott tehát a Nagy-Enyedi Bethlen főtanoda ellen, követelte azt, hogy számadásai vagy helyben hagyassanak, vagy azok ellen a kifogások megtétessenek.

A tárgyalás folyamán hallották Önök Esküdt uraim! hogy az erre vonatkozó percsomó — nem tudni a Gyulafehérvári a vagy a Kolozsvári kir. tvszéknél kezelés közben eltéved és ez ideig még elő nem került. Nem is bir valami nagy jelentőséggel ebben a sajtóperben, mert birói itéletre a sor nem került; mikor már a pártatlan királyi biróság is beleavatkozott a dologba, akkor az igazgató tanács a számadásokat mégis csak megvizsgálta és helyben hagyta. A helyben hagyásról szóló jegyzőkönyv, valamint a Kovács Gyula kártéritési keresetében hozott kedvező itéletek közokiratilag bizonyitották azt, hogy a számadások teljesen rendben voltak és Kovács Gyula a maga kötelességeit kifogástalanul teljesitette.

Második vagyonkezelőnek a czikk iró ur néh. Szabó Ferenczet nevezi meg.

Erre vonatkozólag felolvastatott a Szabó Ferencz szerződése valamint a 18 napló számnál 162 alnapló szám alatt bemellékelt, magának a nagyenyegi Bethlen főtanoda főgondnokságának a büntető birósághoz intézett beadványe. Ezekből kitünik. hogy *néh. Szabó Ferencz a Bethlen főtanodának nem volt sem hivatalnoka sem alkalmazottja, annál kevésbé vagyonkezelője* és mint ilyen számadast tenni sem nem volt köteles sem olyan vagyoni objectum nem volt rábizva a melyről számodást tehetett volna.

Az ő szerződése a főtanodával egy üzlettársasági szerződés volt, a melyben a rendes időkben való elszámolás lehetőségét épen magának az igazgató-tanácsnak hanyagsága hiusitotta meg.

A szerződés tégla és cserépgyártásra szólott és a tanoda saját erdőinek fatermését adta be évenként a közös üzlethe, a szerződés szavai szerint *rendes forgalmi értékben.*

Hogy mi lett légyen az a rendes forgalmi érték azt a megvizsgált és jóváhagyott erdészi számadások tüntették volna ki, ámde épen a központi igazgatótanács volt az, a mely ezen erdész-számadásokat nemcsak hogy meg nem vizsgálta, hanem még azt is letagadta, hogy azok bozzá benyujtva lettek. Önökre bizom esküdt uraim annak az elbirálását, miképen lehet elkészitení, olyan számadásokat, a melyeknél a közös üzlettársak egyike az ő kezén levő számadásokat, csak birói felhivásra, perutján szolgáltatja be. Közöttük is megindult a per, a mely immár épen a f. évben 25 éves jubileumát ünnepelte meg, a mig végre a felolvasott itélettel első biróságilag befejezést nyert. Ez az itélet pedig tartalmazza azt, hogy nemhogy Szabó Ferencz a Bethlen főtanoda vagyonából valamit elsikkasztott, elharácsolt, vagy hütlenül elkezelt volna, hanem még ő neki van 4447 frt követelése a főtanodával szemben, mert a közös üzlet folytatásának időtartama alatt ennyi értékkel többet szolgáltatott ki, mint a mennyire a szerződés szerint köteles lett volna.

Ekként áll a közokmányok adataival megvilágitve az inkriminált czikkben foglalt ama vád, hogz Kovács Gyula és néh. Szabó Ferencz a közvagyont botrányosan és hütlenül kezelték és a főtanoda nagymérvü megkárositását idézték elő.

Akkor a mikor ezek a dolgok lefolytak, a mikor mindezek a felujitott tények hosszu hirlapi czikkezésnek és röpiratoknak tárgyai voltak, akkor még ifj. Szász Károly ur sokkal fiatalabb volt, mintsem hogy ezen dolgokról közvetlen tapasztalaton alapuló tudomást szerezhetett volna.

De mielőtt a czikket megirta, mielőtt elevenekre és holtakra az ő rágalmait rászórta volna, alaposan utána járt a dolognak. Megismerkedett a pörökkel, meg az azokban hozott itéletekkel és ennek alapján irta meg a czikknek második rágalmazó ténybeli állitását: „a folyamatba inditott keresetnek nem lehetett óhajtott sikere, mert a kollegium vagyonát feltüntető *összes okmányok el lettek sikkasztva s a beavatottak tudják, hogy kit terhel a tolvajságért a gyank.*"

Későbbre tartozik az, hogy a czikkiró ezzel a tolvajlással egyenesen Szabó Sámuelt vádolja, ezen a helyen esküdt uraim, csak azzal a ténybeli állitással kivánok foglalkozni hogy a Bethlen főtanoda ugy Kovács Gyula, mint Szabó Ferencz ellen azért veszitette el a pereket, mert az ő bizonyitékait képező összes okmányait valaki érdekelt ellopta.

A szinpadi hatás és az olvasó közönség körében keltendő megbotránkozás kedvéért a czikkiró egy egész kazal, a tanoda összes vagyonát feltüntető és igazoló *okmányt* emlit fel. A mikor pedig a biróság által kérdőre vonatik, akkor az *összes* összeolvad egy darabra az *okmány* pedig tehát a mindkét fél ellenében bizonyitékul szolgáló olyan irat a mely vagy közokirat, vagy a másik fél által is elismert és aláirt magánokirat, az meg teljesen eltünik és helyet ad a néhai Kasza Dániel inspektor professzor által a vezetett, tehát minden a biróság által a prtartás szabályai szerint figyelembe vehető bizonyitó erőt nélkülöző kékkönyvvek.

Nagyon nevezetes esküdt uram ez a kékkönyv és méltó azzal bővebben foglalkozni. Kasza Dániel meghalt 1873 január 28-án. Halála előtt 2 nappal megjelenik nála egy 3 tanárból álló kiküldött bizottság összeszedi és külön szobában lezárja mindennemü magán és a főiskolát érkeklő iratait halála után azokat szétválasztja, a fontosabbakat irásbeli lajstromba szedi a knvésbé fontosakat 3 csomagba összeköti és az egészet a collegium levéltárában letétbe helyezi.

Négy esztendeig semmi emlités nem tétetik erről a kékkönyvről nem hiányzik soha semminő okirat a mig ezen 4 esztendő alatt kiderül, hogy a Kovács Gyula letagadott számadásai beadva vannak, ő a számadási pört folyamatba tette ennek a pörnek el *kell* veszni és a kártéritésre nézve is nagyon siralmasok a kilátások. Ekkor megindult ismét a suttogás. A pöröknek el kell veszniök mert nincsen sehol a kék-könyv, nem található az a biblia a mely isteni kijelentés képen fogja igazolni azt, hogy az esetleg mégis megválasztható püspöknek Dr. Kovács Ödönnek a testvére mégis csak sikkasztott.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Pontosan, nap szerint kimutatható az, hogy legelsőnek erről a kék könyvről szóló mesével 1877-ben néh. dr. Szász Béla lépett fel a „Protestáns Közlöny"-ben. Contrázott neki azonnal a kolozsvári párt több más vezérférfia, és hallották önök, esküdt uraim, a felolvasott bünügyi vallomási jegyzőkönyvekből, hogy a mikor már évek óta folyt a vizsgálat a Kiss Károly sikkasztása ügyében, akkor egyszerre, minden apropos nélkül belecsöppent abba a kék könyv kérdése.

A tárgyalás kideritette, hogyan keletkezett a kék könyv históriája. Azt hiszem, feltünt az esküdt uraknak, hogy erről a könyvről nem tudnak mások, csak azok, a kik azt némelykor, véletlenül, ötletszerüen, látták Kaszánál. Ellenben az ő sógora, testvére, az iratok átvétele végett kiküldött tanártársai nem tudtak semmit arról, hogy olyan értelemben vett kék könyv, mint a biróság keresi, létezett volna.

Létezett-e valóban, avagy itt avval a jelenséggel állunk szemben, amit mi, büntetőjoggal szakszerüleg foglalkozó egyének nem egyszer tapasztalunk, hogy évek során át a legjobb hiszemü egyénekben az elmult események emléke megnő és a teljes valóság hiedelmét kelti fel bennük; erre felelni nem merek. Felveszem kiindulási pont gyanánt azt, hogy a tanu urak vallomása teljesen bizonyitott. Őszintén megvallom, hogy ha én nem mint a vád képviselője, hanem mint esküdt vagyok itt e helyen, két tanu olyan vallomása bennem is a teljes meggyőződés érzetét kelti fel. Tehát a kék-könyv volt és elveszett. Vizsgálom a vád szempontjából azt a szerepet, melyet neki a czikkiró szánt.

Feltüntette olyanak, mint a mely bizonyitási okmány lett volna és ennek a hiányában a pereknek elkellett veszni. Mikor egy biróság előtt számadásokról van szó, nem lehet előállani könyvekkel; számadási perben a tételeket kell bizonyitani.

De a jelen sajtóügy szempontjából még fontosabb az, hogy érdekében állott-e akár Kovács Gyulának, akár Szabó Ferencznek, hogy a kék könyv eltünjön? Kovács Gyula számadásait a Kasza halála előtt már évekkel beadta. A számadások okmányolva voltak, ő azokat abban a tudatban adta be, hogy Kasza Dániel a kék könyv alapján fogja átvizsgálni.

Tehát nem hogy érdekében állott volna a könyv eltünése, hanem kárára volt, mert a számadásait nem lehetett megvizsgálni.

A Szabó Ferencz társas üzlete a kék könyvvel összeköttetésben nem állott. Ő kapott az iskolától fát, melyről minden egyes alkalommal átvételi elismervényt adott. Gyártott cserepet és téglát, melyet a főtanoda beépittetett.

Erről ő kapott átvételi elismervényt. A mely mennyiségről nem tud beszámolni, az nem lesz a javára irva. Neki tehát annyira nem állott érdekében a kék könyv eltünése, hogy annak hiánya miatt alkeresettel kellett az iskolától a számadásokhoz szükséges okmányokat kiperelni. Maga a vádlott ur is most nem ugy emlékezik meg ezen könyvről, mint bizonyitékról, hanem, mint a mely hivatva lett volna ellenőrizni, hogy a számadásokban előforduló adatok helyesek-e?

Az enyedi hajsza pedig, a mely a theologiai facultásért és a papképző-alapitványokért folyt, az megujult erővel folytatódott a kék könyv czime alatt. Az egyik czikkiró elnevezte főkönyvnek, a másik utalványkönynek. Volt olyan, a ki számadási naplót vélt benne felfedezni, de senki sem merészkedett el odáig, a meddig a czikkiró, a ki — támaszkodva a 25 évnek sokat elfelejtető hatására — csinált az *egyből: összest* és a *magánfeljegyzéseket* tartalmazó *könyvből* egész *okiratgyüjteményt.*

Szász Károly dr. ur azt állitja, hogy a lopás gyanujával sem Kovács Gyulát, sem Szabó Ferenczet, sem Szabó Samut nem kivánta illetni. A vizsgálat folyamán megkérdeztetvén, kijelentette, hogy nem hajlandó megnevezni sem azt, hogy kik a beavatottak, sem pedig azt, hogy ezen beavatottak kit gyanusitanak. Discrét homályba burkolja az egész kérdést és vitézül harczol a „calumniare audacter semper aliquid haeret" fegyverével. Ámde maga a czikk, annak egész tenorja a rágalmazó kifejezésnek technikai elrendezése és az ügynek két évtizeddel ezelőtt a büntető biróság előtt lezajlott előzményei mind arra mutatnak, hogy ő az olvasó közönségben azt a hiedelmet kivánta felkölteni, hogy a tolvaj Szabó Samu volt, a ki csak bizonyitékok elégtelensége miatt nem jutott e miatt fegyházba. Az a kipontozás a szövegben, a mely a gondolat folytonosságát van hivatva jelképezni; a Szabó Samu nevének fölemlitése a lopással egy sorban és ugyanegy mondatban; az a körülmény, hogy az egész czikkben Szabó Samun kivül senki más megnevezve nincs, ékesebben szólnak, mint a vádlottnak tagadása, a ki rágalmazni igen kiválóan tud, de helyt állani azért, a mit elmondott — már nincsen bátorsága.

Hallották Önök Esküdt uraim! miképen történt kisérlet arra már a bünper folyamán, hogy Szabó Samut ebbe a gyanuba belekeverjék. Egy ismeretlen fiatalember látta őt Kolozsvárott, a vasutról jövet kocsiból kiszállani és a hona alatt egy nagy könyvet hordott. Ki volt az a fiatalember? Mikor látta? És miféle könyv volt az? Honnan jött akkor Szabó Sámuel? És mi egybefüggése van ennek a kék-könyvvel? Arra senki semmi világot nem vetett. De nem is az volt a czél. 1877-ben történtek a kihallgatások, több mint 4 évvel a Kasza Dániel halála után és az egyházkerületi közgyülések vonatkozó jegyzőkönyvei, az igazgatótanács felolvasott rendelkezései megvilágitják az intentiót.

Kovács Ödön dr.-hoz kellett hozzáférközni a Kovács Gyula és Szabóék utján, ő miatta kellett ugy feltüntetni azt az állitólag elsikkadt kék-könyvet, mintha az az enyedi főtanodának valamely csodatevő arcanumát tartalmazta volna. A datumok egyszerü megtekintése bizonyitja ezt az állitást. Kovács Gyula felfüggesztetett 1874-ben, 1874-ben, 75-ben tárgyalja az igazgató-tanács az ő beadványait, a melyekben a vádpontok közlését kéri és számadásai megvizsgálását kivánja. Ott van a Gyárfás Domokos beadványa, a melyben letagadja azt, hogy a számadások beadva lennének és ott van az 1875, 76 és 77-ik évi közgyülésekről felolvasott jegyzőkönyv, a melyekben, immár nem lehetvén azt az okmányolt ténytöbbé eltagadni, — hogy a számadások igenis be voltak adva: a bizottság mindig megsürgettetik a számadások feletti jelentéstétel végett. A harmadik sürgetés történt 1877. április havában és reá 3 hónappal felbukkant az addig soha nem látott, soha nem hallott kék-könyv kérdése. Reá pedig a kiküldött bizottság már megteszi azt a jelentését, hogy a számadásokat megvizsgálni nem tudja, mert hiányzik a legfontosabbik okmány hiányzik a kék-könyv. Igy hurczoltatott el az ügy egyik évről a másikra, mignem az egyházkerületi főjegyzői állás betöltett, a püspöki szék jogutódlásának kérdése Szász Domokos részére biztositva lőn és a hogy ez megtörtént, akkor nem hiányzott többé seminő okmány, a Kovács Gyula számadásai azonnal jóváhagyattak.

És valamiképen felhasználva lett ez az ügy két évtizeddel ezelőtt a püspökiszék kérdésében Kovácsék ellen, ugy alkalmasnak mutatkozott a czikkiró ur előtt arra, hogy hasonló szolgálatot tegyen Szabó Sámuel ellen most a ref. státus pénzügyi politikája ügyében.

Szász Domokos tehát püspök lett. Elérte a legmagasabbat a mire csak egy protestáns egyházférfiu vágyakozhatik. Kormányzója egy egész egyházmegyének, intézője a legexponáltabb nemzetiségi ponton, a legmagyarabb egyház ügyeinek. Megnyilt előtte a tér és a hatáskör, a melyre két évtized óta várt és ő ellentállást nem törő akaraterővel fogott hozzá czéljai megvalósitásához. Nagy szellemeknek ha vannak hibái ezek a hibák is nagyok és Szász Domokosnak legnagyobb hibája az volt, hogy nála miként a multban, ugy püspöksége idejében az akaraterő erősebb volt az alkotmányosság iránti érzéknél.

Az egyházkerület közgyülése független gondolkozásu emberekből állott. Ebben a gyülésben az ő terveinek többséget biztositani nem tudott volna. Tehát első sorban megtörte magát a közgyülést. Az egyházi törvények átalakitásával, a vagyonkezelési rendszer megváltoztatásával, az egyes egyházközségeknek a központtól való teljes függövé tételével, a püspöki hatalomnak soha nem ismert mértékü gyakorlásával a fegyelmi törvények átszövegezésével kezes báránnyá tette a közgyülésnek alantas papokból álló többséget és azután hozzálátott tervei kiviteléhez.

Ezekhez azonban pénz kellett, még pedig sokkal több, mint a mennyivel az igazgató-tanács rendelkezett. Nem is jól mondottam. Az igazgató-tanács azelőtt saját alapokkal nem is birt. Hol létezik az a parlament, a melynek külön alapjai vannak? Az felügyel, intéz, kormányoz, de nem valamely vagyonjogi személy.

De ott voltak a központban az egyes egyházközségek tulajdonát képező urbéri kárpótlások, a melyekhez ugyan sem hozzányulni, sem azokat eladni nem szabadott, de a melyek együttvéve 1,400.000 frt tőkét képviseltek és ez az összeg elég tekintélyes volt ahhoz, hogy azzal, mint szerény kezdettel a püspök az ő széditő operatioit megkezdhette. Legelső sorban eladta őket és vett járadékot. Az urbéri papirok névre szóltak volt, ott minden egyházközség tudta azt, melyik az övé; — a járadék papirok név nélküliek, ott a tulajdon összefolyt egyetlen összességben. Ennél az operationál nyert, ha jól emlékszem 146,000 frtot. Közönséges észjárás szerint ez a nyereség azoké lett volna, a kiké a papirok voltak, de az igazgató tanács bölcsessége egyebet rendelt, a 146,000 frtot a saját vagyonának deklarálta és legnagyobb részben a létesitendő kolozsvári Theologiának, kisebb részben más alapoknak juttatta.

Mikor az megtörtént, akkor az összes 1.400,000-nyi értékpapirost, minden megkérdezés nélkül becsapta zálogba és felvett reá 1,000,000 frt készpénz kölcsönt. Mindezekről nem tudott senki semmit. Nem lettek megkérdezve sem a tulajdonos egyházközségek, sem a közgyülés, Ugy pattant ki a dolog egészen véletlenül, éppen a Szabó Samu utánjárása folytán és lett belőle egy ország világra szóló skandalum.

Sokkal inkább emlékünkben van mindnyájunknak az a közel multban lefolyt hirhedett milliós kölcsönügy, mintsem annak a részleteivel szükseges lenne bővebben foglalkoznom. Föllázadt ellene az egész közönség, foglalkozott vele napokig zárt ülésben az egyházkerület közgyülése és az eredmény az lett, hogy a kölcsönt 5 hónap mulva vissza kellett csinálni és a papirok visszakerültek. Ez történt 1890-ben.

De a püspök erélye és akarata nem ismert ellenállást.

Az 1891. évi közgyülésen megjelenik egy ártatlan javaslat, hogy miképen kellene az egyház vagyonát biztositani. Szigoruan körvonalozott szolid reális értékek azok, a melyeket a javaslat fölsorol és mindenki megkönnyebbülve lélekzik föl, hogy az egyház vagyonával való börzézés ezentul lehetetlen. Ebben az általános megnyugvásban csak Szabó Samu veszi észre a kibuvó ajtót, a mely az 5-ik pontban igy szól: ideiglenesen és átmenetileg jogositva van az igazgatótanács börzei árfolyammal biró papirokat is vásárolni." Felszólal ellene — ő egyedül az egész gyülésből. De Bánffy Dezső elnöki székből megnyugtatja és a közgyülés megszavazta a javaslatot. Ezzel fel volt nyitva a zsilip. A kivételes eljárás képezte ezentul a szabályt és az ideiglenesség állandósitva lőn. Megindult egy őrületes börzespeculátio az erdélyi magyar egyházak, magyar iskolák vagyonával. A mi ma arany-járadék volt, holnapra átváltozott kőszénbányává. A mi este lefeküdt, mint déli-vasut részvénytársaság, holnap felébredt, mint temetkezési vállalat. Hitelrészvény és concordia malom, gőztéglagyár és vagyon kölcsönző intézet, sertéshizlaló telep és rizshántógyár, végnélküli hajszában kergették egymást, egymásnak nyomában és a mig a bpesti börze bachanaliakat ült az erdélyi magyar iskolák utolsó létfentartási eszközeivel, addig Kolozsvárt eme bábeli zürzavar felett mint egy hadvezér osztogatta a parancsokat az Ur szőllőjének munkása, Szász Domokos, a püspök.

A kétségbeesés fogta el mindazokat, a kik ezt a játékot távolról szemlélték. Egyetlen fekete szombat a tőzsdén, egyetlen riasztó hir a külföldön és menthetetlenül elveszett mindaz a mit apáink századokon keresztül a magyarság számára összehordottak. Olyan emberek a minők gróf Bethlen Gábor, Bethlen Bálint, Kun Koesárd, Kun Géza, gr. Bánffy Miklós, Bartha Miklós, országszerte meghuzták a vészharangot. A társadalomban és sajtóban, magánháznál és gyülésen a szónak és tollnak minden fegyverével harczoltak eme vészes irányzat ellen és mi a kik nem vagyunk azon egyháznak tagjai szorongó szivvel lestük az eredményt és támogattuk a küzdőket, a kik igyekeztek a püspököt a lejtőn lefelé utjában feltartoztatni. Ámde a kiáltó szó elhangzott a pusztában. Napról napra beszámolt a püspök fényes pénzügyi eredményeivel. Az egyházkerületi gyülések jelentése nem az egyházak és iskolák s a ref. egyház fejlődését vázolta többé, hanem krónikájává lőn a börzének és a pillanatnyi sikerektől elkápráztatott igazgaló-tanács mindehhez megadta a hozzájárulását.

Egyszerre azonban megfordult a koczka. A börzei nyereségek helyett suttogó hirek terjedtek el óriási veszteségekről.

Bekövetkezett az, a mit védenczem és társai már előre megjósoltak: a börzén beállott a deroüt és az egyház vagyona eluszott. Szabó Sámuel és társai világos számadást követeltek. Követelték a további börzemanöverek abbahagyását, az eddig történtek nyilvánosságra hozatalát, követelték a veszteséget okozóinak felelősségre vonását. Két évi elkeseredett küzdelembe került, a mig végre annyit tudtak kivivni, hogy az egyházkerület közgyülése egy 7 tagu bizottságot küldött ki azoknak az egyházi vagyon számadásoknak a megvizsgálására, a mely számadásoknak minden egyes legkisebb tétele ország-világ előtt nyilvános kellene, hogy legyen. A bizottság jelentése elrettentő volt. A büszkén hirdetett félmillió nyereség helyett 220,000 frt veszteségről számolt be és ezenkivül még 163,000 frtot, mint esetleg szintén veszteség, számlájára irandót, függőben hagyott.

És ekkor történt, uraim, az igazán hallatlan eset.

A helyett, hogy Szász Domokos magábaszállva, abbahagyta volna a további tőzsdejátékot és igyekezetét a még meglevőnek lehető megmentésére forditotta volna: tervbe vette egy kálvinista-bank alapitását.

Nyiltan bevallott világos czélja volt ennek a banknak, hogy alaptőkéjébe bevonja az összes ref. egyházak, összes iskolák minden névvel nevezendő összes pénzeit és alapitványát.

A mikor már elbörzézte az urbéri papirokat, mikor már kimeritette a rendelkezése alatti pénzforrásokat, akkor rá akarta tenni a kezét az egyházak még meglévő egyéb vagyonára és annak segitségével akarta folytatni a korábbi üzérkedést. Ennek a tervnek meggátlása végett szállt sikra a sajtóban saját neve alatt Szabó Sámuel; a mercurpüspöke czimü czikksorozatban pedig Inczédi László. Ennek a tervnek a védelmére kelt a püspöknek fia dr Szász Károly.

Én elismerem mindenkiben a véleménynyilvánitás szabadságát. De ennek a szabadságnak egyfelől kölcsönösnek kell lennie, másfelől nem szabad a szabadosságig fajulnia.

Hogy minő módon értelmezte Szász Domokos és dr. Szász Károly, Gyarmathy Zsigmond és dr. Deák Albert a véleménynyilvánitás kölcsönös voltát, azt bizonyitja az az eljárás a melyet Szabó Samuval szemben elkövettek. Keresztül kellett neki menni a személyes üldözésnek minden nemén elkezdve a fegyelmi eljáráson folytatva a félburkolt gyanusitásokon és végezve a nyilt megrágalmazáson.

Megismerkedtek Önök esküdt uraim azzal a fegyelmi ügygyel, mely ugy Szász Domokosnak, mint a fiának a legerősebb rhetorikal fegyverét képezte. Bartha Miklós lead egy czikket a „Magyarország"-ban. Ebben az mondatik, hogy a püspök ugy bele merült a börzemanipulátiókba, hogy már azt sem lehet tudni, hol végződik az egyházkerület vagyona és hol kezdődik a püspöké. Ezt a czikket átveszi az „Ellenzék" és az „Erdélyi Hiradó". Radnóthi Dezső készit belőle egy kivonatot, a melyben már Szász Domokost a közvagyon elsikkasztásával vádolja. És a ref Igazgatótanács felelősségre vonja érette sem nem Bartha Miklóst, sem nem Radnóthi Dezsőt, hanem Szabó Sámuelt. Miért? Azért, mert ő volt az, a ki az „Ellenzék"-nek egy kefelenyomatát elvitte az „Erdélyi Hiradó"-hoz és igy alkalmat szolgáltatott arra, hogy Radnóthi abból meghamisitott kivonatot szerkeszthessen. E miatt először felfüggesztik. Ez már szokásos a Szabókkal szemben. Azután fegyelmi eljárás alá vonják és hiába hivatkozik védenczem arra, hogy ő csak a sajtóbiróságnak felelős, hogy ilyen ügyben a fegyelmi hatóság nem illetékes, elitélik őt tüzön-vizen át, kigunyolásával minden törvénynek, elitélik feddésre azért, hogy őt fegyelmileg büntetett embernek lehessen elkeresztelni.

Harmincz esztendővel ezelőtt a mvásárhelyi collegium megbizásából elhoz onnan 130 drb. római érmet és átadja azt meghatározás végett Finály Henriknek. 30 esztendő mulva egyszerre felfedezi a kolozsvári igazgatótanács, hogy azokból 31 drb nem került vissza és nem az akkor még élő Finály Henrikre fordul e tárgyban, hanem Szabó Samut próbálja felelősségre vonni. Igen természetesen Finály Henrik azonnal felvilágositotta volna az egyházat, hogy ezen 31 darab duplum volt, a melyeket ő az erdélyi muzeum számára megtarott és azok helyett egyenértékü másokat küldött; mig igy talán sikerül Szabó Samut gyanuba keverni, hogy ő azokat az érmeket ellopta. Érnek pedig ezek az érmek drb-ként egy fél francot, a 31 drb összesen 6 frt 20 krt.

Nem szándékozom hosszasan kiterjeszkedni a Szabó Samu honvédségének kérdésére. Dr. Szász Károly ur annak a bebizonyitására vállalkozott, hogy Szabó Ferencz és társai loptak, csaltak, sikkasztottak. Teszi ezt oly formán, hogy azt mondja Szabó Samuról, hogy ő 1848-ban nem is volt honvéd. Reámutattam Bem tábornok eredeti napiparancs-könyvére, a melyet az Ereklyemüzeum volt szives a sajtóbiróságnak rendelkezésére bocsátani. Abban benne van a Szabó Samu kinevezése főhadnagygyá. A Mikár Zsigmond mérges hangu levele pedig könynyen megmagyarázható, ha emlékébe idézem Önöknek, hogy Szabó Samu volt az, a ki a budai honvédszobor leleplezésekor megakadályozta, hogy az öreg honvédek a Henczi szobrot megkoszoruzzák!

Az a bizonyitási rendszer, a melyet vádlott ur ez által a honvéd kérdés által czélba vett teljesen Ő reá vall. Ennek felel meg ez az egyetlen bizonyitási eszköz is a mely a vádlott urnak a saját agyában termett meg. A többit mind az apja fegyvertárából kölcsönözte. Ámde ebből a fegyvertárból olyan állitásokat választott ki a melyeknek valótalansága már évtizedek előtt birói beigazolást nyert és a — melyekről közokmányilag bizonyittatott, hogy azok puszta koholmányoknál nem egyebek. Egy becsületben megöszült ember nevében, egy köztiszteletben elhalt embernek emlékéért és egy szeplőtlen jel-

AZ „ELLENZÉK" TÁRCZÁJA.

1899. Október 27.

Nina.

— **Angol regény.** —

Az Ellenzék részére forditotta: *AMICA.*

XIII.

(Folytatás.) (28)

— Természetesen, — válaszolá Lady Talboy türelmetlenül. Szegény Frigyes! — tevé utána sóhajtva. Oh, anyám, mennyi baj áll előttem!

Gyermekem, mind ez ideig verőfényes volt az utad, — mondá az anyja, szeretettel nézve a leányára. Ugy tudom, hogy Dunstan kisasszony ma reggel egyedül van. Miért nem bessélsz vele most rögtön?

— Oh anyám! — sohajtá Lady Talboy. — Igen; a gyermekek Holme Woodban töltik a napot Carrival. Anyám, menjek? Szükséges? — tevé utána szomoruan, a mint az anyja mellé letérdelt és a kedves öreg arczára nézett.

— Igen, édesem, én azt gondolom, hogy jobb lesz azt tenned; tudom Katám, hogy te gyöngéd és kiméletes leszel vele, — tevé utána az öreg lady, amint a leánya felállott. Szegény kis leány!

De, Lady Talboy bár mily szeliden és gyöngéden beszélt, szavai oly éles fájdalmat okoztak Ninának, hogy alig volt ereje válaszolni. Azok a szavak kinyitották szemeit azon mélységre, melynek a szélén állott és a Douglas iránti szerelmének a nagyságára és hogy az a szerelem milyen becstelenségre vezethetné, ha nem volna elég ereje annak ellentállani.

Némán hallgatta végig a Lady Talboy jóindulatu figyelmeztetését, arczáról minden életszin eltünt, amint azt tevé, a gyötrelem és kétségbeesés rettenetes kifejezése jött a szemeibe, mely a szelid Katát azután hosszasan kisértette és a hogy az anyjának későbben mondta, azt az érzést adta, mintha hóhér munkát végzett volna.

— Édesem, én hibáztatom magát — fejezte be Lady Talboy szeliden; de maga nagyon fiatal és tapasztalatlan és merem állitani, hogy nem gondolkozott.

— Nem, én nem gondolkoztam, — rebegte Nina.

Aztán, egy fájdalmas kiáltással az asztalra borult, mely mellett ült, arczát a két kezével eltakarta, hogy annak szégyenét és gyötrelmét elrejtse. A Lady Talboy szavai által felköltött gondolatok földig alázták, de, azoknak a világánál sok olyan dolgot látott, melyek eddig láthatatlanok voltak előtte.

A lady Diána hideg, csufondáros, megvető mosolyát és az „ártatlanság és az álszentről" tett keserü megjegyzéseinek az értelmét megértette, a sir Frigyes bánatosan szemrehányó tekintetének az okát most már tudta és a vendégek női részének a modorában levő hideg rosszalást is megértette és mindezeket reálizálva azt kivánta, hogy bár az ég rászakadna, vagy a föld megnyilna előtte és szégyenét eltemetné.

— Küldjön el, küldjön el! — kiáltá szenvedélyesen, amint tántorogva felállott és kétségbeesetten nézett lady Talboyra. Én nem vagyok méltó arra, hogy a kegyed házában lakjam. Oh, jóságos egek, mit cselekedtem? Mily őrült voltam!

Félig öntudatlan állapotban esett a lady Talboy lábaihoz, a mi a jó kis asszonyt rettenetesen megijesztette, de ő sokkal jobb volt és kiméletesebb, minthogy cselédet hivjon be, mi által a Nina szánalmas állapotát beszédtárgyává tette volna, tehát saját maga emelte fel és fektette a diványra s hideg vizet vitt be és midőn Nina az ájulásából magához tért, a fiatal leány mellé térdelt, annak fájó fejét a keblére vonva, oly gyöngéden, mintha a szenvedő a saját gyermeke lett volna és ekkor gyenge szaggatott hangon és a gyengeségtől gyakran félbeszakitva, Nina a multak némi részét elmondta neki, elmondta a Stafford Douglas iránti szerelmét és a Stafford iránta való képzeletét — ő „képzeletnek" nevezte azt, szegény gyermek.

És mert a bizalom oly kimondhatatan könnyebbülést adott, azt a foltot is elmondta, mely elég korán tudomására jutott, hogy a szeretett férfira szégyent ne hozzon; elmondta, hogy a Douglas kérésének, hogy legyen a felesége, mily határozottan állott ellent.

— Oly igazán szerettem őt? — nyögte, fejével a lady Talboy válláu. Ugye, nem hibáztam?

Az impulsiv kis lady megcsókolta a Nina arczát, a mint válaszolta:

— Helyesen vagy helytelenül, de szerintem nemesen cselekedett. Azonban édes gyermekem, miután egykor oly bátran, oly hősiesen viselte magát ő érte, most saját magáért kell ismét erősnek lenni.

Nem szabad észrevétetni vele, hogy ő mily drága magának; még hallgatagon sem szabad az ő szerelmét felbátoritani; mert, hogy ő szegény feje, magát még mindig szereti, az fájdalom — kétségtelen! Kerülnie kell őt mindenképpen. Én segitségére leszek. Gyermekem, tudom, hogy ez kemény feladat lesz magának, — nagyon kemény; de, ne feledje, hogy ő érte teszi.

Oh, Nina, gondolja meg, — hogy ha ő megengedné, hogy a maga iránt érzett szerelme legyőzné az ő okosságát, milyen mélyen sülyedne!

Nem csak magát veszitené el, de ő saját maga is elvesztené ahhoz minden jogát, hogy a tisztességes emberek becsüljék és hogy őt becsületes embernek nevezzék.

Lady Talboy okos asszony volt; tudta, hogy Nina Douglasért megteszi azt, a mit saját magáért nem tudna megtenni.

— Én mindent megteszek, a mit tehetek, hogy segitségére legyek, — folytatá ő ladysága szeliden. Az nem volna jó magára, hogy teljesen távol tartsa magát tőlünk.

— Természetes, hogy ez a mai nap egészen a sajátja — maga nem képes több erőfeszitésre; de, ha teheti, holnap este jöjjön le, éppen ugy, mint rendesen, — maga tudja, hogy vendégeink nemsokára el fognak menni.

Tehát Ninának egy napja és egy éjszakája volt, hogy régi szerelme ellen küzdjön és ámbár a küzdelem halványnak, beesett szemünek és gyengének hagyta, de győzött. Azon magányos órák alatt még jobban realizálta azt a veszélyt, melyben forgott és félelemmel vegyült borzalommal rettent attól vissza, mert az a veszély nemcsak egyedül őt, de azon férfit is fenyegette, kit ő oly hüségesen és igazán szeretett.

Midőn ismét lement, a modora oly nyugodt volt, mint azelőtt; de néhány percz elegendő volt Stafford Douglasnak az abban levő változást megmutatni.

Nina nem kerülte őt, de ő látta, hogy az a befolyás, melyet felette nyert, megszünt. Közeledésére az édes rózsapir nem jött az arczára, halvány maradt az és hideg; a ragyogó szemek nem találkoztak többé az övéivel, félig bátortalanul, félig kérlelőleg, de mindig szeretettel; ajkai nem remegtek többé, midőn ő néha megengedte, hogy ajkai szomoru, gyöngéd szavakat intézzenek hozzá.

Bármit érzett Nina, azok a hosszu, álmatlan éjszakák, a beesett arcz, bágyadt tekintete azt bizonyitották, hogy mélyen érzett, de szenvedését jól és hősiesen rejtette el, ámbár ez az erőfeszités sokkal többe került neki, mint a hogy lady Talboy képzelte, a ki őt részvétteljes érdeklődéssel figyelte. A mükedvelői előadásra kitüzött nap gyorsan közeledett. St. Clare urnak a darabja, melyet egy tetszős Franczia komédiából vett át, a gyakori próba által olyan tökéletességet ért, melylyel a szerző és rendező nagyon meg volt elégedve.

A cselszövény csekélység volt — egy fiatal leány, kit valami különös esély a szegénységből magas állásba emelt, hü maradt az ő szegény müvész szeretőjéhez, a magas állásu és születésü gazdag imádója udvarlása daczára, a ki a szülei pártolását birta. St. Clare urnak sikerült nehány jó és csattanós párbeszédet és egy vagy két megkapó szituácziót alkalmazni a darabjába és az egy Ninát kivéve, a szereplők mind beletalálták magukat a szerepükbe és con amore fognak játszani.

A szegény müvész szeretőt Sir Beauclerc Frigyes játszotta, a visszautasitott arisztokrata kérőt Staffort Douglas, a hősnő szerepét Ninának adták és Beauclerc kisasszony egy kedves franczia grófné volt, aki először a szeretők között probálta a dolgokat rendbe hozni és végre a saját kezének és szivének a felajánlásával az elutasitottat vigasztalja és lady Talboy, mint a Nina anyja szerepelt.

Az előadásra nagy társaság volt meghiva és semmi fáradtságot nem kiméltek, hogy az előadás sikerüljön. A háznál kissebb vagy nagyobb mértékben mindenki izgatott volt, — mindenki az egy Ninát kivéve, aki a mennyire lehetséges volt, a csendes oskola szobába vonulva tartotta magát és soha sem jelent meg a vendégek között, csak midőn kénytelen volt azt tenni, de azon kevés alkalmakkor is volt ideje az orosz herczeg modorát lady Diánával szemben megfigyelni és ugy találta, hogy az napról-napra feltünőbb és odaadóbb lett.

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

lemü köztisztviselőért kérek önöktől uraim elégtételt ezeknek a nevében kérem Önöket a vádlottat bünösnek kimondani.

Tutsek Sándor beszéde mély benyomást gyakorolt a hallgatóságra és több izben helyeslés szakitotta azt félbe.

Midőn a személyes reflekciókra tért át s a püspök eljárását ismertette, Deák Albert közbe szólt, de az elnök leültette s kérte Tutseket beszéde folytatására.

Tutsek Sándor beszéde d. u. 4 óra 10 percztől 5 óra 45 percznig tartott.

Ezután Szász Károly s utána dr. Deák Albert tartotta meg védbeszédét.

Mindketten a fiui szeretettel s az apa nagyratörő terveivel érveltek.

Ő utána Gáspár Boldizsár szólt Ajtai mellett.

A viszont vád és védbeszéd után elnök ismerteti a btk. §-ait s felteszi a kérdéseket.

Ezután az esküdtek visszavonulnak.

Ezután az esküdtek elnöke, dr. Lukács egyetemi tanár kihirdeti az esküdtek verdiktjét.

E szerint arra a kérdésre, hogy: szerzője-e Szász Károly az incriminált czikkeknek? — 12 igen.

Azután: foglaltatik-e az első czikkben rágalmazás? — 4 igen, 8 nem.

Vétkes-e a Szabó Samu elleni rágalmazásban? — 3 igen, 9 nem.

Vétkes-e néhai Szabó Ferencz elleni rágalmazásban? — 1 igen, 11 nem.

Követett-e el Szász Károly becsületsértést? — 6 igen, 6 nem.

Vétkes-e a Szabó Samu ellen elkövetett becsületsértésben? — 5 igen, 7 nem.

Vétkes-e a Szabó Ferencz ellen elkövetett becsületsértésben? — 1 igen, 11 nem.

Vétkes-e Kovács Gyula ellen elkövetett becsületsértés vétségében? — 1 igen, 11 nem.

Az esküdtszék Ajtai K. Albertet teljesen felmenti.

Ezek után a törvényszék kihirdeti az itéletet, mely szerint vádlottakat a törvényszék is felmenti.

A költségekre nézve Deák Albert ügyvéd védencze Szász Károly részére 240 frtot, maga részére pedig 400 frtot kér.

Gáspár Menyhárd fele részére semmit sem kér, azonban a maga részére 150 frt védelmi költséget kér megállapitani. A törvényszék megállapit eljárási költségekben 193 frt 18 krt, Szász Károly részére 100 frtot, védője részére 150 frtot, Ajtai K. Albert részére 60 frtot itél meg.

Felek megnyugodtak.

Egyleti élet.

A „Kolozsvári Ferencz József tud. egyetemi joghallgatók segélyző-egylete“ választmánya f. hó 28-án (szombaton) d. u. fél 5 órakor a jogi kar II. számu tantermében rendes ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Mult gyülés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Költségvetés megállapitása. 4. Könyvtáros jelentése a könyvtár állapotáról. 5. Tandijsegélyek kiosztása. 6. A beérkezett átiratok elintézése. 7. Bejelentések, inditványok és interpellatiók. Kolozsvárt, 1899. okt. hó 25-én. *Szekeres* József, e. i. elnök. Ifj. *Márton* Gábor, e. i. titkár.

*

A vörös kereszt egylet Kolozsvár városi választm. t. intézőbizottsági tagjait f. hó 29-én vasárnap d. u. 4 órakor a vármegyeház kis ülésében tartandó ülésre tisztelettel meghivjuk. Kolozsvárt, 1899. okt. 25. Gr. Bánffy György elnök, dr. Benel János titkár.

IRODALOM.

Zsinati beszédek. A magyar unitárius egyház 1899. augusztus 27—29. napjain Székely-Keresztúron tartott zsinati főtanácsa alkalmával mondott templomi *imák és beszédek* nyomtatásban is megjelentek Székely-Udvarhelyt. Beszédet tartalmazó füzet kapható *Raffaj* Domokos unitárius esperesnél *Ujszékelyen*, az összes *unitárius espereseknél* és *Székely-Udvarhelyen Ecsegh* Pál nyomdájában 25 krért.

*

Erdélyi Irod. Társaság. Az Erdélyi Irodalmi Társaság e hó 29-én vasárnap délelőtt a városház közgyülési termében rendes havi felolvasó ülést tart, melynek tárgysorozata a következő:

1. Márki Sándor: Washington György születésének századik évfordulója alkalmából.
2. Felszeghy Dezső: Költemények.
3. Gyalui Farkas: Elbeszélés.

SZINHÁZ.

Faust. Vidéki viszonyainkhoz mérten tegnap tisztességes előadásban láttuk *Gounod* elévülhetlen operáját. Ez a dicséretünk pusztán az előadás zenei részét illeti. De beszéljünk világosabban. Ha behunyt szemmel hallgattuk volna az előadást: meg lehetnénk elégedve; de minthogy az ember az opera előadását nemcsak hallgatni, hanem nézni is kénytelen: egész sereg kirivó hibáról kell, számot adnunk. *Mezei* Faustot ugy énekli, hogy föltétlenül dicséret illeti. Nem mondhatjuk ugyanezt játékáról. És a maszkja: az meg épen komikus volt. Az első felvonásban ide-oda csuszkáló ragasztatlan szakállt viselt. A többi felvonásban pedig ugy maszkirozta magát, mintha *Cupidót* játszaná Offenbach *Orfeus*-ában. *Fehér* pompás baritonja kitünően érvényesült Mephisto szerepében. Az ő éneke mindig gyönyörködtet. Nem tudjuk, hányan maszkirozták, de sokan lehettek, mert agyon volt maszkirozva. *Mányai* Valentint figyelemreméltó sikerrel játszta és énekelte. Szépen is énekelt s játékában is legtöbbet nyujt operaénekeseink közül, mert benne igazi színész-talentum van. *Wlassák* Vilma Margarethát gyönyörüen énekelte. Nem csalódtunk, mikor azt állitottuk, hogy egy igazi énekmüvésznőt nyert benne a szinház. *Korányi* Mártát jól énekelte; játéka persze ilyen szerepben csak kezdetleges lehet. Általában nagyon ajánlatos, hogy operaénekeseink sürün látogassák a drámai előadásokat, mert rájuk fér egy kis tanulás. A játék dolgában mindnyájan gyöngén állanak. Végül *Tarnai* Leonát emlitjük, kinek Siebel szerepében sikere volt. *Stephanides* régi és valódi erőssége maradt az operának.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, október 27.

— **A jubileumi ünnepélyek befejezése.** A kolozsvári Mária-kegykép 200 éves jubileuma alkalmából rendezett egyházi ünnepélyek befejezésül tegnap d. u. hatodfél órakor a főtéri plébániatemplomban ünnepélyes litánia tartatott, melynek végén gróf *Majláth* Gusztáv püspök mondott szentbeszédet, fejtegetve a lefolyt ünnepélyek jelentőségét s ama hatásokat, melyeket az a vallásos buzgóság emelésére gyakorolt. A templom ezuttal is szorongásig megtelt ájtatoskodókkal. E helyen emlitjük meg, hogy a Verespatakról gyalog jött bucsusok a tegnap esti litánia után együttesen vonultak ki a vasuti indóházhoz s a kilencz órai személyvonattal utaztak vissza Verespatakra.

— **Püspökök a templom kincstárában.** Tegnap délután a Kolozsvárt időzött *Bubics* Zsigmond, *Meszlényi* Gyula és dr., *Steiner* Fülöp püspökök felkeresték a kegyesrendiek templomát és ott *Kozár* Ferencz házfőnök kalauzolása mellett megtekintették a templom kincstárában lévő s kiváló mübecscsel biró régi mise mondó ruhákat és kegyszereket, melyekben a templom tudvaleőleg igen gazdag. A püspökök hosszu ideig tanakodtak a templom a templomban s különös érdekkel szemlélték az egyes valódi müremek számba menő kelyheket, szentségeket s nagy érdekü régi mise mondó ruhákat és egyéb kegyszereket.

Különösen Bubics Zsigmond kassai püspök, a ki egyike az ország legjelesebb régészeinek, igen nagy érdekkel szemlélte a ritka becsü tárgyakat s konstatálta egyebek közt azt, hogy az ott levő négy kazula Mátyás király korabeli készitmény, s csak később lettek azok bizonyos részeikben megujitva, de igy is igen becses mütörténelmi emlékek. Meglepte a főpapokat a kegyszereknek ugy a mübecse, valamint azok nagy száma s nem győzték azokat dicsérni. *Kozár* Ferencz házfőnöknek melegen köszönték meg, hogy e kincseket olyan készséggel tette rájuk nézve hozzáférhetőkké.

— **Püspökök elutazása.** A Mária-kegykép jubiláris ünnepélyére Kolozsvárra jött r. kath. egyházfejedelmek ma reggel a hét órai személyvonattal utaztak el. Az indóháznál gyültek össze dr. *Schlauch* Lőrincz bihoros-püspök, *Meszlényi* Gyula, *Bubics* Zsigmond, dr. *Steiner* Fülöp és dr. *Wolafka* Nándor püspökök. A mig a biboros-püspök a plébánián lévő lakásától a vasuti indóházig hajtatott, az összes r. kath. templomokban meghuzták a harangokat. A távozó egyházfejedelmeket kikisérték az állomáshoz, többek közt gr. *Majláth* Gusztáv püspök, dr. *Farkas* Lajos főgondnok, báró *Rudnyánszky* József főrendiházi jegyző, *Biró* Béla apátplébános, *Páll* István cz. kanonok, *Russel* Károly kalazantinumi igazgató, *Kozár* Ferencz kegyesrendi ház őnök, *Novotni* Endre főgymn. tanár, *Kiss* János és dr. Balázs Endre lelkészek stb. Az illustris társaság az első osztályu váró-teremben helyezkedett el. A várakozási idő alatt *Schlauch* bibornok előbb, br. Rudnyánszkival, utóbb dr. *Farkas* Lajos főgondnokkal beszélgetett hosszasan és igen élénken; *Bubics* püspök az egész idő alatt gr. *Majláth* püspökkel értekezett, ugy látszik, valamely komolyabb természetü dolgokról; mig *Meszlényi* és *Steiner* püspökök többekkel társalogva töltötték a várakozási időt. Hét órakor jelentették, hogy a vonat s a biboros szalon kocsija készen áll az indulásra, mire az egyház fejedelmek valamennyien a bibornok szalon kocsijába szálltak fel az egybe gyültek lelkes éljenzése között. A bibornok és püspök társai igen szivélyesen váltak meg a bucsuzásra megjelent előkelőségektől. A vonat a közönség lelkes éljenzése között robogott ki a pálya udvarról. Megemlitjük, hogy a négy püspök ma a Schlauch vonalán lesz Nagyváradon s onnan utaznak székhelyeikre.

— **Adventisták istentisztelete.** Az adventisták ezután rendes istentiszteletet fognak tartani Kolozsvárt. A vallásos gyülekezeteket a Kőmáli szőlőuton tartják minden vasárnap 3—5 óráig délután, kedden és pénteken este 7—8-ig, szombaton 9—10-ig, d. e. 3—4-ig d. u. Ez istentiszteleten bibliai igazságokat magyaráznak, különösen Dániel próféta és a János jelenések könyvéből, továbbá Krisztus második eljöveteléről. Az istentiszteleten mindenkit szivesen látnak.

— **Dr. Tutsek Sándor beszéde.** A kolozsvári kir. törvényszék előtt 3 napon keresztül folyamatban volt nevezetes sajtó pör alkalmával, Tutsek Sándor dr. ügyvéd beszédjét kötelességünknek tartjuk egész terjedelmében közölni, mert ez a beszéd rövid, igazságos és remek kulturai rajzát képezi azon küzdelmeknek, a melyek a közelebbi negyed század alatt az erdélyrészi ev. ref. egyház kebelében megvitattak.

Vezető fonala lesz e beszéd minden történésznek, a ki ezen korszakkal foglalkozni fog.

— **Panasz a gyógyszerészek részéről.** Panaszt vettünk a miatt, hogy ha valaki gyógytárért folyamodik, orvosi bizonyitványt egészségi állapotáról attól a városi vagy megyei főorvostól köteles becsatolni, a melynek területére folyamodik. E miatt a legjobb pályázók, a kik nem utazhatnak a helyszinére, ki vannak zárva. Ajánljuk a belügyminiszter figyelmébe, változtassa meg ezt a furcsa szabály-rendletet, s engedje meg, hogy a folyamodó székhelyén levő hatósági főorvos vizsgálja meg a folyamodót.

— **Matinée E. Kovács Gyula emlékére.** November 5-ikén tartják meg azt a matinéet, melyet E. Kovács Gyula emléke javára rendeznek a kolozsvári Nemzeti Szinházban. A matinée programmja most egy érdekes számmal bővült. *Makray* László *Petőfi-indulót* komponált Petőfi *Csatadal*-ára s ezt adják elő teljes zenekarral és a szinház teljes énekkarával. A kik ezt az indulót hallották, a legnagyobb elragadtatással beszélnek róla. Alkalmunk volt nekünk is hallani zongorán előadva az indulót s ezt az elragadtatást teljesen indokoltnak tartjuk. Hatalmasabb, erőteljeseb, lelkesitőbb és frappánsabb hatásu induló kevés van ennél. Hát még milyen lesz ez teljes zenekarral, ha csak zongorán előadva is ilyen hatást tesz a hallgatóságra! A szerző tegnap maga játszotta el a szinházánál. A mü betanitását *Stephanides* Károly karmester vállalta el s már ma neki is kezdett a próbáknak, hogy az 5-ikén tartandó matinée-re teljesen be legyen tanitva. A zenemü előadása elé különösen zenei körökben nagy várakozással néznek.

— **A kolozsvári dalkör** a státusgyülés és a Mária kegykép jubileuma alkalmával tartott ünnepélyes miséken mindenki megelégedésére müködött és tüntette ki magát. Ebben főrésze van Oberti János karmesternek, ki egész buzgalommal vezeti a templomi éneket és zenekart. Mint halljuk, Oberti a megürült kántori és énektanitói állásra pályázik, melyre eddigi müködése őt teljesen alkalmassá teszik.

A két alkalommal előadott énekszámok a következők voltak: Dr. Szöllősy „Ecce sacerdor“ Schubert „Missa vocalis“ férfi karra énekelte a dalkör, betétül Oberti „O salutaris hostia“ szerzeményét énekelte Hajdu Istvánné urnő igen szép tiszta és iskolázott sopran hangon, — második nap Theodor de la Hache „Sz. Terézia miséjét“ adta elő a férfikar a honvéd zenekar kisérete mellett hatalmas erővel és nagy hatással. Betétek voltak Müller Ottó: „Confirma hoc Deus“ tenor solo zenekisérlettel énekelte Girsik Gyula az ő ismert szép tömör hangján, továbbá Korb Aranka „ave Mária“-ját énekelte Hajdu Istvánné urnő, kinek minden szereplését rokonszenves örömmel kiséri a hallgatóság. Dalkörünk valóban megérdemli a közönség pártfogását, mert minden alkalommal élénk tanubizonyságot tesz arról, hogy dalkörünk nélkül ünnepély nem létezik. A közönségnek alkalma lesz pártfogását és jóindulatát az egylet iránt a jövő hóban tartandó dalestélyen kimutatni, addig is gratulálunk az elősorolt sikerekhez Oberti karnagynak és a dalkör tagjainak.

— **Vizvezetékünk** a mig csak az egyetemi épületeket és a városnak igen kis részét látta el vizzel, addig dolgozott két hatalmas gőzkazánnal, két gőzgéppel és megfelelő szivattyukkal. Most mióta a fenesi határról kapja egész városunk a vizet, áll egyetlen lokomobilból és egy szivattyuból.

Ha tehát e szivattyunak vagy lokomilnak valamely baja esik, vagy pedig az egyetlen szerkezetet takaritani vagy javitani kell, ugy Kolozsvárnak nincs vize! Pedig a fenesi vizmü beállitásával a városi szivattyus kutakat ugy a város, mint a magánosok legtöbb helyen betömették, mert a vezetékből remélik szükségleteiket elláthatni. Ha e nyomoruságos berendezésnél valamely baj előre látható, ugy az illető közegek előre tudatják a város közönségével, hogy ekkor s ekkor nem lesz viz, tehát mindenki fogjon fel megfelelő mennyiséget — ez is eléggé különös állapot, de hátha egy véletlen baja esik annak az egyetlen gőzgépnek, mint p. o. f. hó 25-én? Akkor egyszerüen nincsen viz. Ilyen esetben üssön ki egy nagyobb szabásu tüz, mit csinálnak a különben is kevés számu tüzoltóink? Mondják, hogy ez esetben meginditanák minden eesetre nagy idő veszteséggel a sétatéri rég használaton kivül helyezett vizmüvet, a mely aztán alaposan megfertőzné az egész hálózatot. Ezt pedig alig tehetné meg jó lelkiismerettel a vezeték igazgatósága.

Ilyen formán elsőrendü szükséglete volna városunknak a fenesi vizmü olyan berendezése, hogy a vizhiány elkerülhető legyen, mely az uj egyytemi épületeknél és a város más magasabb fekvésü helyein ez idő szerint mindegyre előáll.

— **Ismét uj elnöke** van a kerületi betegsegélyző pénztárnak. A tegnapi igazgatósági ülésén a pénztár elnökévé Gombos Ferencz nyomdatulajdonost választották meg. Az uj elnökre fontos teendők várnak, mert nemcsak egy folyton deficzittel küzdő egylet ügyeit van hivatva az igazgatósággal karöltve rendezni, hanem a pénztár belélelében mutatkozott egyenetlenségeket is, mely a munkások és munkaadók közötti jó viszonyt nem egyszer zavarta meg, megszüntetni. Mert az már csakugyan nem járja, hogy épen a munkaadók, kik a törvényszerint oly tetemes anyagi áldozatokkal járulnak e betegsegélyző pénztár fentartásához, egyesek tulbuzgóságából, talán jogos, de nem elég tapintatos eljárással folyton zaklatásoknak legyen kitéve. Ezzel nem azt mondjuk, hogy egynémely munkaadó mulasztásait az egyesület kárára elnézzék, hanem csak azt, hogy a törvény és alapszabályok adta joggal kezükben ugy a munkás egyleti tagokkal, mint munkaadóikkal szemben méltányosan járjanak el, mert csak ily munkával fog elnök és igazgatóság a segélyző pénztár javára hasznosan munkálni.

— **Mülábra.** Az Ellenzékben emlitett szegény nyomorék iparos részére beszerzendő mülábra Schuster Emil kereskedő 2 frtot, Sz. Etelka 5 frtot küldött. Rendelkezési helyére juttatjuk.

— **Mennyit adott Majláth püspök iskolai czélokra.** A róm. kath. Statusgyülésről szóló tudósitásunkban már emlitettük, hogy Majláth Gusztáv gróf, erdélyi püspök iskolai czélokra egy év lefolyása alatt több mint 25 ezer forintot adományozott.

— **Gärtner Leontin,** amerikai gordonka müvésznő ma este rendezendő hangversenye iránt Kolozsvár zeneértő és zenekedvelő köreiben élénk érdeklődés mutatkozik. Tegnap este volt a hangverseny főpróbája, mely arról győzött meg, hogy a különben is kitünően megválasztott darabok pompásan vannak betanulva, s főleg a müvésznő játéka valósággal meglepetésszámba jön. Kolozsvár müértő közönségének figyelmét ismételten felhivjuk erre a kivételes müvészeti eseményre.

— **Elveszett gyürü.** Tegnap délelőtt a főtéri plébánia templomban elveszett egy veres kövel ellátott négy s fél arany sulyu gyürü. A szives megtaláló kéretik azt Kántor Endre sekrestyésnél beadni, a hol 5 frt jutalomban részesül a megtaláló.

Jótékonyság.

Az m.-ugrai ref. templom és torony alapra rendezett bál jövedelme emlékére ujabban adakoztak: Gr. Bethlen Árpád Bonyháról 10 frt, gr. Teleki Lászlóné Gyéresről 2 frt 50 krt, dr. Ákosy Gyula kir. közjegyző 11 frtot. Ezzel a tiszta jövedelem 363 frt 95 krra emelkedett. Köszönet érette. M.-Ugra, 1889. okt. 21-én. Nemes Árpád.

Gyászrovat.

Egy nagymüveltségü főuri nő halt meg hosszas szenvedés után. Özvegy hidvégi gr. *Nemes Nándorné,* született báró *Ránsonnet Villez Eliza* Brixenben 1899. október 25-én este fél 9 órakor meghalt. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja, köztük özv. gr. Schweinitz Gyuláné született Nemes Ilona grófnő is. Temetése október 31-én lesz Kolozsvárt, a külmonostor-utczában levő auguszteumi templomból. Gyászjelentése igy szól:

Báró Ransonnet-Villez Jenö saját, valamint neje báró Geymüller Agatha és gyermekeik: Margit, Mária, Erzsébet és Eugenia, továbbá özvegy uzoni Béldy Gergelyné, hidvégi gróf Nemes Róza csillagkeresztes hölgy, özvegy gróf Logothetti Wladimirné, hidvégi gróf Nemes Karolin, ennek gyermekei és unokái, néhai hidvégi gróf Nemes Vincze valóságos belső titkos tanácsos és cs. és kir. kamarás özvegye kapriorai báró Wodianer Gábriella, ennek gyermekei és unokái, özvegy gróf Schweinitz Gyuláné hidvéghi gróf Nemes Helén I. oszt. Erzsébetrend hölgye, hidvégi gróf Nemes János, neje hethleni gróf Bethlen Polyxena, gyermekeik és unokájuk nevében fájdalom sujtott szivvel jelenti, hogy fennköltszellemü felejthetlen nővére, illetve sógornőjük, nénjük és nagynénjük Özvegy hidvégi gróf *Nemes Nándorné* báró Ransonnet-Villez Eliza Brixenben 1899. évi október hó 25-én esti fél 9 órakor áldásos élete 56-ik évében a halottas szentségek ájtatos felvétele után az Urban jobblétre szenderült. Az Istenben boldogult hült hamvak Brixenben beszenteltetvén: Kolozsvárra szállittatnak, ott Külmonostor-utcza 71. sz. alatt levő Augusteum kápolnában a r. kath. egyház szertartása szerint október 31-én d. e. féltizenegy órakor ujból beszenteltetnek és ezt követőleg a kegyesrendi atyák templomában lévő családi sirboltban örök nyugalomra helyeztetnek. Az engesztelő szent mise-áldozatok Kolozsvárt a Kegyesrendi atyák templomában ugyanazon napon fél 12 órakor, Kun-Szent-Miklóson szintén ezen napon délelőtt 11 órakor fognak a Mindenhatónak bemutattatni. Brixen, 1899. október hó 27-én. Béke lengjen áldott porain!

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai és sürgöny-levelei.)

Elitélt sikkasztó.

Komárom, okt. 27.

Toth Rezső sikkasztó városi pénztárost a törvényszék 8 évi börtönre itélték.

A háboru.

Budapest, okt. 27.

Londonból sürgönyzik:

Hivatalosan is megerősitik végre az angolok visszavonulását a glencoedundeei poziczióból. Most már a legutóbb érkezett jelentések alapján megállapitható, hogy Yule tábornok oly erős támadást szenvedett a búrok részéről, hogy kénytelen volt meghátrálni. A harczok tehát, a melyek a glencoedundeei pozicziót körül a mult pénteken oly kedvezően indultak meg az angolok részére, csakhamar kedvezőtten fordulatot vettek s éppen nem indokolatlan az a feltevés, hogy Yule dandára teljes vereséget szenvedett. Arról is érkezett hir, hogy a búrok az egész 8-ik angol huszárezredet elfogták.

Az alsóházba bejelentették Simons tábornok halálát.

E hirt a búroktól kapták, a miből azt következtetik, hogy Yule tábornokot annyira megverték, hogy a sebesülteket is hátrahagyva menekült.

Az angolok annyira megrémültek, hogy **Kitachnert vissza hivják Sudámból, megszüntetik az afrikai hadjáratot s minden erővel Transvaal ellen mennek.**

London, okt. 27.

Három hadihajót Afrikába küldenek.

Natalban kihirdették az ostromállapotot.

Kihallgatás.

Budapest, okt. 27.

Ő Felsége a jövő hétfőn, october 30-án és a következő hétfőn is, november 6-án Budapesten fegfelsőbb kihallgatást fog adni. Előjegyzések a kabinet-irodában (budai kir. várlak) eszközöltetnek.

Barabás szobra.

Budapest, okt. 27.

Ő Felsége, a ki ma megtekintette a Barabás-kiállitást, a létesitendő Barabás-szobor czéljaira 200 frtot adományozott.

Uj osztálytanácsos.

Budapest, okt. 27.

Ő Felsége *Papp* Árpád, miniszteri osztálytanácsosi czimmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárt valóságos miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki.

Udvari ebéd.

Budapest, okt. 27.

Tegnap délután 5 órakor a királyi várlak rózsaszinü termében 28 teritékü udvari ebéd volt, a melyen ő Felségén kivül résztvettek: Vaszary Kolos herczegprimás; Szabó Miklós, a kir. curia elnöke; Zichy Ágost gr; Beniczky Ferencz főispán; Lukács Béla, a párizsi világkiállitás magyar kormánybiztosa; Czorda Bódog, a kir. kuria másodelnöke és Tarkovich Józse, a miniszterelnökség államtitkára, titkos tanácsosok; továbbá Széll Ignácz, Toepke Alfréd és Bernáth Géza államtitkárok; Rudnay Béla rendőrfőkapitány, Thewreiok Emil dr., a kir. tudomány-egyetem rectora; Lipthay Sándor, a müegyetem rectora; Apponyi Albert gróf, Falk Miksa dr., Gyurkovics György, Justh Gyula, Münnich Aurél, Radocza János, Rohonyi Gyula, Szentiványi Árpád és Tisza István gróf orsz. képviselők.

A kvóta.

Bécs, okt. 27.

A kvóta-bizottság megalakult.

A pénzügyi bizottságból.

Budapest, okt. 27.

Az országgyülés pénzügyi bizottságának mai ülésén Komjáthy, Makfalvy Justh a *főispáni állásokat fölöslegesnek tartják.*

Széll miniszterelnök felszólalása után, a tételt megszavazták.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Sz. 4608—1899 tkvi. 1032. 1—1.

Árverési hirdetményi kivonat.

Salamon Sándor abrudbányai lakos végrehajtatónak Zsunea Tamásné és Zsunea Tódor valisorai lakosok elleni végrehajtási ügyében a 7169—898 tlkvi sz. a. kitüzött, de meg nem tartott árverés ujabbi megtartására határnap tüzetik ki, minek folytán az árverés 50 forint tőkekövetelés és ennek 1896 évi január hó 1-től járó 6 százalék kamatai, 17 frt perbeli, 7 frt 15 kr. végrehajtási már megállapitott, valamint jelenlegi 3 frt 50 kr., és a még felmerülendő költségek kielégitése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §-a alapján és a 146. §. értelmében a dévai kir. törvényszék, (a dévai kir. járásbiróság) területén levő Valisora községben fekvő a valisorai 85. sz. tjkvben Zsunea Todornak és Zsunea Tanasziénak az A. † 2. rend. 596·6, 597, 609, 610, 611. helyrajzi ingatlanokból 2·16 részére 367 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül 1899 évi november hó 21. napjának d. e. 9 órája Valisora községházához tüzetik ki.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben — vagy az 1881. LX. törvényczikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. trvczikk 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Dován, 1899 évi augusztus 25.

Dr. Vigh István,
kir. tszéki biró.

Sz. 553—899. 1030. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1899. évi 3856 és 3858 számu végzése vetkeztében Sipos Gábor kolozsvári ügyvéd által képviselt kolozsmegyei takarékpénztár javára Szarka Sándor és neje (Bodonkuton) ellen 1000 frt 250 frt és jár. erejéig 1899. évi május hó 3-án foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 1330 forintra becsült 2—6 folyó sz. alatti 1 lovas cséplőgép, 1 géprosta, 1 triuer, 1 szétbontott szekér, 1 fehér kanból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kolozsvár-vidéki kir. járásbiróság 1899. évi V. 528. és 529·2 számu végzése folytán 1000 frt tőke-követelés, ennek 1898 évi deczember hó 23. napjától járó 6 százalék kamatai egyharmad százalék váltódij s eddig összesen 61 forint 03 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Bodonkuton Szarka Sándor és neje lakásán leendő eszközlésére **1899. évi October hó 30-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitüzetik — és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-sa értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi október hó 10. napján.

Lőrinczi Károly
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 582—1899. 1031. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a kolozsvárvidéki kir. járásbiróságnak 1899. évi Sp. III. 267·3 számu végzése folytán Somodi István ügyvéd által képviselt Szilágyi István felperes részére Szarka Sándor bodonkuti lakos alperes ellen 71 forint 50 kr. követelés és járul. erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 583 forintra becsült ingóságokra a Kolozsvár-vidéki kir. járásbiróság 1899. évi V. 282. számu végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap- és felülfoglaltatók követelése erejéig is, — a mennyiben azok kielégitési jogot nyertek volna Bodonkuton Szarka Sándor lakásán leendő megtartására határidőül **1899. évi Október hó 30. napján d. e. 9 órája** tüzetik ki, mikor a biróságilag lefoglalt 1—9. f. sz. a. 1 cséplőgép, egy géprosta, 1 triuer, 1 kancza, 1 kan, 1 szekér, 20 szekér széna, 10 véka törökbuza a legtöbbet igérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáronalul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégitéséhez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi október hó 10. napján.

Lőrinczi Károly,
kir. bir. végrehajtó.

Mindenütt dicsérik a hires
MACHLEID-féle
kecskeméti arckenőcsöt,
mely rövid használat után minden **szeplőt, májfoltot, himlőhelyet, pörsenéseket** és egyéb **kellemetlen kiütéseket biztosan elmulaszt. Az arc szép, fiatal, kellemes,** tude **szinet nyer tőle, a napbarnitástól megóvja.** Kitünő hatása **már néhány nap multa** észlelhető, egyszeri próba is elegendő, hogy ezt bárki örökre megkedvelje. Hatása a kecskeméti növényszappannal oly meglepő és elismert, milyet e téren szépitő-szer **még** el nem ért **és** fölül nem mult. Egyik jó tulajdonsága, hogy ártalmas utóhatása sohasem lesz. Egy tégely ára használati utasitással
50 kr. — Egy darab kecskeméti növényszappan **32 kr.**

Hajnal-szesz.
Biztosan meggyógyit minden fájdalmat, igy **köszvény, reuma, csontfájdalmak, fejfájás, migrén, fogfájás, fülfájás és hátfájás ellen** a legbiztosabban ható gyógyszer. Még alig volt eset reá, hogy számos, sikertelenül használt szerek után a hajnal-szesznek enyhitő hatása ne lett volna. Sok ezer elnyomorodott beteg köszöni már ezen szernek teljes **gyógyulását.** Egy üveg ára használati utasitással **50 kr.**
Kapható:
Farkas Ignác
„Mátyás király" czimü gyógyszertárában **Kecskeméten** és minden nagyobb vidéki gyógyszertárakban.
Főraktár Török József gyógyszertára Budapest.

170. 6—10.

Lakatos József Koronás áruháza Belközép-utcza 13. szám.

Lakatos József Koronás áruháza Belközép-utcza 13. szám.

LAKATOS JÓZSEF
koronás áruháza
Kolozsvárt, belközép-utcza 13. szám.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség szives tudomására hozni, miszerint sikerült egy pár ezer darab

lemez-koszorut

olcsó árban megvenni és azt olcsón elárusitani, ennélfogva már **1 koronáért** igen szép és állandó porczellán rózsával és gyöngygyel diszitve kaphatók.

Azonkivül ajánlom dusan felszerelt raktáromban levő

diszmü-, játék-, czipő- és fehérnemü áruimat,

valamint 500 kivételben nagy raktárt tartok **levelezőlapokból,** ugymint virágos, főváros, vidéki város, külföldi városok stb.

20 darab ára 1 korona.

Esedezem becses látogatásért
Maradtam kiváló tisztelettel

Lakatos József.

1011. 4—5.

Lakatos József Koronás áruháza Belközép-utcza 13. szám.

Lemez és gyöngykoszoruk. Lemez és gyöngykoszoruk.

Bor és must eladás.

Gróf Teleki Géza örökösök czelnai pinczéjéből 300 hl. ó-bor és az idei termésből 600 hecto különböző fajta must eladó.
A szüret f. hó 19-én kezdődik.
Bővebb tudósitást nyujt
Czelna u. p. Magyar-Igen.

996. 6—6. **Gál Lajos**
uradalmi intéző.

Eladó gőzszénasajtó
naponta 300 métermázsa munkaképességgel, teljesen jókarban.
Értekezhetni **Meisel Kálmánnál Tordán.**
1026. 3—6.

STOWASSER J.
cs. és kir. udvari szállitó, hangszergyáros, a Rákóczy-féle tárogató feltalálója.
Budapest, II. Lánchid-utca 5. sz.

Hegedük vonóval 3 frttól 15 forintig.
Mester-hegedük vonóval 15 frttól 300 forintig.
Gordonkák vonóval 10 frttól 150 frtig.
Nagybőgők vonóval 30 frttól 100 frtig.
Fuvolák 2 frttól 100 frtig.
Szárnykürtök 14 frttól 20 forintig.
Czimbalmok 35 forinttól 300 forintig.
Rákóczy ősi magyar tárogató, szabadalmazva, 20 frttól 60 frtig.
Elpusztithatatlan, kitünő erős hangu harmonikák, 3, 4, 5, 6, 8, 10 frttól 80 frtig.
Templomi és más zenekarok részére szükséges fuvó- és vonó hangszerek előnyös fizetési feltételek mellett legjutányosabb árban szállittatnak.
Harmonika árjegyzék külön kérendő.
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 777. 8—12.

Telefon 394. Telefon 394.

ÉDES MUST
kapható
nagyban és kicsinyben!
Engelmann H.
borkereskedésében, Óvár, városi sörház.
1033. 1—3.

Az 1895 évi cairoi s az 1896 évi londoni egészségügyi *kiállitásokon diszoklevéllel s aranyéremmel kitüntetve.* Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb korodákban kitünő sikerrel használt külszer:

Reuma-szesz

biztos s kiváló gyors hatásu a test bárminemü csuzos bántalmai, u. m.: köszvény, csuz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültebb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog és fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasitással **1 korona,** erősebb üveg **2 korona 40 fillér.** Főraktárak Budapesten: **Török József** ur gyógyszertárában, Király-utcza 12. és dr. **Fgger A.** ur gyógyszertárában, Váczi-körut 17. szám. Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszertárában, valamint a készitő

Widder Gyula gyógyszerésznél S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek!

Ugyszintén Kolozsvárt dr. Hincz György, Wolff János, dr. Czecz Dénes, Valentini Hugó, Széky Miklós gyógyszerész uraknál, Burger Frigyes, droguista. Deésen Kracsinger Hugó gyógyszeresznél. Székely-Udvarhelyen Solymossy János gyógyszerésznél. Székely-Kereszturon Baumgartner Károly gyógyszerésznél. 1013. 4—20.

POSZLER GYULA
989. 7—0 **szövet-üzlete Belhid-utcza 3. szám.**

Miután a fentirt üzlet feloszlik az áruk a következő olcsó árakban árusittatnak el

ugymint:

1 méter jó mosó barchet — —	ezelőtt 0·25 kr.	most 0·16 kr.
1 méter 75 cm. széles — — —	ezelőtt 0·44 kr.	most 0.28 kr.
1 méter 75 cm. széles lawn-tennis	ezelőtt 0·30 kr.	most 0·20 kr.
1 méter flanel barchet — — —	ezelőtt 0·55 kr.	most 0·34 kr.
1 méter ször ruhakelme — —	ezelőtt 0·40 kr.	most 0·25 kr.
1 méter loden — — — —	ezelőtt 0·35 kr.	most 0·20 kr.
1 méter téli gyapju szövet — —	ezelőtt 0·75 kr.	most 0·40 kr.
1 méter téli gyapju szövet — —	ezelőtt 0·90 kr.	most 0·50 kr.
1 méter 120 cm. széles — —	ezelőtt 1·80 kr.	most 0·80 kr.
1 méter 120 cm. széles — —	ezelőtt 2.— kr.	most 0·90 kr.
1 nagy téli kendő — — — —	ezelőtt 3.— kr.	most 1·70 kr.
1 nagy téli kendő — — — —	ezelőtt 4.— kr.	most 2.— kr.
1 nagy téli kendő — — — —	ezelőtt 5.— kr.	most 2·50 kr.
1 nagy téli kendő — — — —	ezelőtt 6.— kr.	most 3.— kr.
1 nagy téli kendő — — — —	ezelőtt 10.0 kr.	most 5.— kr.
1 vég rumburgi vászon széles —	ezelőtt 9.— kr.	most 5.— kr.
1 vég szepességi vászon széles —	ezelőtt 10.0 kr.	most 5·50 kr.
1 méter jó minőségü — — —	ezelőtt 0·20 kr.	most 0·13 kr.
1 férfi ing fehér — — — —	ezelőtt 1·20 kr.	most 0·80 kr.
1 férfi ing fehér — — — —	ezelőtt 1·80 kr.	most 1·20 kr.
1 férfi ing fehér — — — —	ezelőtt 2·40 kr.	most 1·50 kr.
1 férfi ing fehér — — — —	ezelőtt 3.— kr.	most 2.— kr.
1 darab törökös paplan — —	ezelőtt 2·80 kr.	most 2.— kr.
1 darab törökös paplan — —	ezelőtt 3·50 kr.	most 2·40 kr.
1 darab törökös paplan — —	ezelőtt 4.— kr.	most 2·80 kr.
1 darab Clott paplan — — —	ezelőtt 7.— kr.	most 4·25 kr.
1 darab Clott paplan — — —	ezelőtt 7·50 kr.	most 4·80 kr.
1 darab Clott paplan — — —	ezelőtt 8·50 kr.	most 5·10 kr.
1 darab Casmir paplan — —	ezelőtt 2·80 kr.	most 2.— kr.
1 darab Casmir paplan — —	ezelőtt 3·50 kr.	most 2·40 kr.
1 darab Casmir paplan — —	ezelőtt 4.— kr.	most 2·80 kr.
1 darab matracz — — — —	ezelőtt 5.50 kr.	most 2·65 kr.
1 darab matracz — — — —	ezelőtt 6.50 kr.	most 3.— kr.
1 3 darabos matracz — — —	ezelőtt 10.0 kr.	most 3·70 kr.
1 mider — — — — — —	ezelőtt 0·80 kr.	most 0·55 kr.
1 mider — — — — — —	ezelőtt 1·20 kr.	most 0·90 kr.
1 mider — — — — — —	ezelőtt 2·50 kr.	most 1·50 kr.
1 nagy szönyeg — — — —	ezelőtt 3·50 kr.	most 1·95 kr.

Szőnyegek, selyemnemüek és más számtalan itt elő nem sorolt czikkek megfelelő olcsó árban árusittatnak el.

Ny. Magyary Mihály „Ellenzék" nyomdájában Kolozsvárt, Belközép-utcza 33. sz. alatt. Telefonszám 233.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.